

Kuva: Leena Lahdenvesi-Korhonen

VIERASLAJIEN TORJUNTA

Vieraslajit ovat uhka Suomen luonnolle.

Vieraslajeilla tarkoitetaan lajeja, jotka ovat levinneet luontaiselta levinneisyysalueeltaan uudelle alueelle ihmisen mukana joko tahattomasti tai tarkoituksella. Ne sopeutuvat yleensä huonosti uuteen elinympäristöönsä ja tuhoutuvat nopeasti. Toisinaan vieraslajit kuitenkin menestyvät, muodostavat lisääntyvän kannan ja vakiintuvat osaksi uutta elinympäristöään. Osa vieraslajeista aiheuttaa vakavaa vahinkoa alkuperäislajeille, ekosysteemeille, viljelykasveille, metsätaloudelle ja muille elinkeinoille. Vieraslajien aiheuttamat haitat voivat olla myös taloudellisia, sosiaalisia tai esteettisiä. Vesistöympäristössä vieraslajien haitalliset vaikutukset voivat olla monikerroksisia.

Vieraslajit luokitellaan tarkkailtaviin, haitallisiin ja erityisen haitallisiin

Suomessa on tunnistettu 157 haitallista Suomessa esiintyvää vieraslajia, jotka aiheuttavat selkeästi todennettavia välittömiä tai välillisiä haittavaikutuksia.

Haitallisista vieraslajeista merkittävin osa, yli 100 lajia, on maa- ja metsätalouden vieraslajeja. Osa näistä lajeista voi uhata myös alkuperäistä luontoa.

Muiden ryhmien haitallisista vieraslajeista 5 lajia esiintyy Suomen aluevesillä Itämeressä, 5 sisävesistöissä, 6 lajia on vieraita maaselkärankaisia.

Lisäksi on tunnistettu 123 tarkkailtavaa tai paikallisesti haitallista vieraslajia, jotka voivat aiheuttaa välitöntä tai välillistä haittaa.

Omaksi ryhmäkseen on erotettu erityisen haitalliset vieraslajit. Näitä ovat vaaralliset kasvintuhoajat (karanteenilajit) (37 kpl), joiden tuonti ja levittäminen on kielletty kaikissa EU:n jäsenmaissa.

Erityisen haitallisiksi vieraslajeiksi Suomessa on nimetty **jättiputket, kurturuusu, rapurutto, espanjansiruetana ja minkki**. Näiden lajien kohdalla tulee ryhtyä viipymättä tehokkain toimenpiteisiin niiden poistamiseksi tai ainakin leviämisen estämiseksi ja haittojen vähentämiseksi.

Lue lisää: www.ymparisto.fi

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

www.maajakotitalousnaiset.fi/rannatkuuntoon

Tunnista vieraslajit ja ryhdy heti toimeen

Suomen luonnolle vieraista kasvilajeista muun muassa **jättipalsami** leviää tehokkaasti siementämällä kosteikoissa ja rantametsissä joki- ja puronvarsia myöten. Lajin osalta tulisi varmistaa, ettei kasvi pääse leviämään puronvarsilehtoihin, joissa se uhkasi arvokasta lehtolajistoa. Jättipalsamia voi kitkeä vaikka paljain käsin. Tärkeintä on kuitenkin, että estää sen kukkimisen ja siemenen kehittymisen. Jättipalsamin siemenet eivät säily itämiskykyisinä yleensä vuotta pidempää, joten hyvin pienialaisen kasvuston hävittäminen saattaa onnistua jopa kerralla.

Esimerkki. Nopeasti perinteisiltä niittykasveilta alaa valtaava jättipalsami leviää nopeasti Etelä-Pohjanmaan jokivarsilla. Eroosio ja tulvaherkillä joenuomilla jättipalsami on huono maa-aineksen sitoja. Kasvin kasvukausi on lyhyt ja samalla ravinteita pidättävä vaikutus niittykasvillisuutta huonompi, kasvin juuristo on heikko ja uoman penkereiden eroosiota estävä ja maarakennetta sitova vaikutus vahvuurista niittykasvillisuutta huomattavasti heikompi.

Jättiputki on vieraslaji, joka kannattaa hävittää välittömästi. Se lisääntyy tehokkaasti juurista ja siemenistä. Pienialaisen kasvuston hävittäminen onnistuu säännöllisellä kitkemisellä. Estä myös kasvin siementäminen ja leikkaa kukinnot pois. Sulje kasvijätteet huolellisesti säkkeihin ja polta ne. Kitketty alue peitetään tiiviillä pressulla useaksi vuodeksi. Suojaa itsesi, kun käsittelet jättiputki-kasvustoa. Kasvi sisältää voimakasta kasvinestettä, joka aiheuttaa iholla palovamman kaltaisia hitaasti paranevia rakkuloita.

Myös nopeakasvuinen **terttuselja** voi tukahduttaa niitymäistä kasvilajistoa. Pensas tuottaa runsaasti marjoja ja siemenet leviävät helposti lintujen mukana.

Kurturuusu leviää nopeasti hiekkaran-noilla ja saaristossa, jossa se muodostaa laajoja tiheikköjä. Vaikka kasvi on hyvin piikkinen, pienet taimet on helppo irrottaa hiekkaisesta maasta. Yksittäisten pensaiden kaivaminen onnistuu, kunhan muistaa suojautua piikeiltä. Laajalle alalle levinneet kasvustot on kaivettava koneellisesti.

Monet hoito- ja kunnostustyöt kosteikkolintujen elinympäristöjen parantamiseksi valuvat hukkaan, jos samanaikaisesti ei vähennetä lintujen pesiä ja poikueita tuhoavia **supikoiria** ja **minkkejä**.

Arvokasta käytännön linnustonsuojelutyötä tekevät monet metsästyseurat, sillä tulokaspetojen vähentämiseksi

tarvitaan yhteistoimintaa ja yhä useamman metsästäjän panosta. Onnistuneen pienpetokantojen vähentämisen tae on pyynnin jatkuvuus. Ellei pienpetokantoja kuriteta säännöllisesti, aiempien vuosien puyntiponnistelujen saavutukset menetetään.

Vieraslajeihin kuuluva **hopearuutana** on runsastunut muutamassa vuodessa. Hyvin tehokkaana lisääntyjänä ja hyvän selviämisen ja kilpailukykynsä ansiosta laji pystyy varsinkin pienvesissä valloittamaan elintilaa ja mahdollisesti aiheuttamaan haittaa muilla kalalajeille. Hopearuutanoiden poistokalastuksella puututaan vieraslajiongelmaan, mutta samalla parannetaan vedenlaatua ja linnuston elinolosuhteita sekä poistetaan vesiä rehevöittäviä ravinteita.

Vieraslajien poistokalastuksessa kannattaa aina tehdä yhteistyötä osakaskuntien kanssa.

Vieraskasvilajien poistoa talkoilla

- Sovi yhteistyöstä eri yhdistysten kanssa.
- Huolehdi talkoovakuutus.
- Sovi talkoiden vetäjä ja kahvit.
- Etsi mahdollinen sponsori.

Jatkuvuus

Sovi alueen hoidosta ja kunnossapidosta jatkossa. Usein vieraskasvilajien poisto tulee suorittaa useita kertoja kessässä ja myös useana vuonna peräkkäin toivotun lopputuloksen saavuttamiseksi.

Viestintä

Viesti aktiivisesti ja edesauta osaltasi vieraslajiongelman esillä pitoa. Valista ympäristöäsi vieraslajien vaaroista.

